Printout

Saturday, July 01, 2023 6:44 PM

مقدمه

در دهههای اخیر و به خصوص پس از انقلاب اسلامی ایران، افکار بسیاری متوجه شیعه شده و مفهوم شیعه، اعتقادات و دکترین، تاریخ، تراث و شخصیتهای آن مورد پژوهش قرار گرفته است. به تناسب توجهات صورت گرفته، در دانشگاهها و مراکز علمی تحقیقاتی هم به تدریج، مسئله شیعه و موضوعات مرتبط با آن به یکی از موضوعات پژوهشی تبدیل شده است. رشد این موضوع در آکادمیای بین الملل تا بدانجا پیش رفته که رشته دانشگاهی «شیعه شناسی» در بسیاری از دانشگاههای تر از اول جهان ایجاد گردیده و مراکز و دانشکده ها و پژوهشکده هایی برای پژوهش درباره شیعه به صورت خاص شکل گرفته است.

به تبع شکل گیری این مراکز، همه ساله مراسمات متعددی در فضای مطالعات تشیع در سرتاسر دنیا بر گزار می گردد: کنفرانس های سالانه، سمینارها و میز گردهایی با موضوع شیعه شناسی یا موضوعات ذیل آن، کارگاه های آموزشی، دوره های مطالعاتی و جلسات سخنرانی متعدد که هر کدام به نوعی سعی در نقش آفرینی در فضای مطالعات شیعه دارند.

آشنایی با این فضای علمی و شناخت کنفرانس ها و دوره های معتبر به محققان

و دانش پژوهان مطالعات اسلامی و مطالعات تشیع کمک خواهد کرد تا بیش از پیش در این فضا نقش آفرینی کنند و به تصمیم سازان و مدیران مراکز علمی کمک می کند تا با شناختی بهتر برنامه های آموزشی را جهت دهی و هدایت کنند.

برنامههای مرتبط با شیعهپژوهی و شیعهشناسی در فضای آکادمیک را میتوان در چند گروه دستهبندی کرد:

۱.کنفرانس،های شیعهشناسی: برخی به صورت سالانه و برخی بـه صورت تک کنفرانـس برگزار میشود.

 ۲. کنفرانس هایسی با یک موضوع مشخص در مورد شیعه، اعتقادات، مناسک و فرقهها

۲. کارگاهها و مدارس فصلی
کو تا ه مد ت

معرفت شیعه در نظر دارد جهت آشنایی مخاطبین محترم با کنفرانس های معتبر شیعه و مباحث کلیدی مرتبط با حضور در این کنفرانس ها، در چندین شماره به این موضوع بپردازد. زین رو، این مقاله ابتدا به معرفی سه کنفرانس مهم شیعی و پس از آن به مبانی و اصول شرکت در

> فصل: امہ علمے سال اول، شمارۂ اول، تابستان ۱۴۰۰ Vol. 1, Suenner 2021, No. 1

24

کنفرانس های معتب و راههای شناسایی ایسن کنفرانس هما می پردازد:

بخش اول: معرفی مهم ترین کنفرانسهای مطالعات شیعه همانگونه که بیان شد، کنفرانسهای متعددی در حوزه شیعه در جهان در حال برگزاری است که این شماره به برخی از مهم ترین کنفرانسهای شیعی خواهد پرداخت:

> کنفرانس مطالعات شیعه، کالج اسلامی لندن ⁽

بی شک یکی از مهم ترین کنفرانس های شیعه شناسی در دنیا در سال های اخیر کنفرانس مطالعات شیعه کالج اسلامی لندن بوده است. این کنفرانس در سال ۲۰۱۵ به صورت رسمی آغاز به کار کرد و در پنج جلسه به مباحث اشیعه و آموزش مدرن»، اشیعه و مطالعات سنتی»، اشیعه، انسان شناسی و مناسک»، اشیعه در فضای اقلیت» و ارویکردهای به شیعه در فضای آکادمیک غرب» پرداخت. ۱۴ مقاله در این کنفرانس ارائه شد.

مقــالات منتخـب ایــن کنفرانــس در ژورنــال اختصاصــی کالــج اســلامی لنــدن^۲ منتشـر میشـود.

^{1.} Annual Conference on Shi'i Studies

^{2.} Journal of Shi'a Islamic Studies

ISLAMIC COLLEGE

سطح برگزاری همایش به گونهای خوبی از سوی اساتید برجسته ایرانی است که بسیاری از مقالات ارائه در حوزه مطالعات اسلامی ارائه شده در این کنفرانس از سوی اساتید شده است. از میان شخصیتهای شیعه شناسی نگاشته شده است، کلیدی برگزارکننده نیز می توان به هرچند که دانشجویان نیز حضور دکتر محمدعلی شمالی، دکتر عیسی فعالی در این کنفرانس داشته اند. جهانگیر، دکتر آمینه اینلوز و شیخ حضور مکرر اساتیدی همچون لیاقت

خلاصـه شـش دوره برگـزاری کنفرانـس شیعهشناسـی کالـج اسـلامی لنـدن بــه شـرح زیـر اسـت':

سطح برگزاری همایش به گونهای است که بسیاری از مقالات ارائه شده در این کنفرانس از سوی اساتید شیعه شناسی نگاشته شده است، هرچند که دانشجویان نیز حضور فعالی در این کنفرانس داشته اند. حضور مکرر اساتیدی همچون لیاقت تکیم، علی پایا، اولیور شاربروت، اولیور لمن، هادی قزوینی، محمد الحلی، یوسف الحلی، نور تسی جورجنسن، سیف الدین کارا و ادموند هایس، نشاندهنده سطح بالای آن است. ضمن اینکه در تمامی کنفرانس های برگزارشده مقالات

۱. برای کسب اطلاعات تکمیلی به بخش ویژه همایش در وبسایت کالج اسلامی مراجعه کنید: https//:www.islamic-college.ac.uk/ publications/shiistudies

اولین کنفرانس: سال ۲۰۱۵ با ارائه ۱۴ مقا له

دومین کنفرانس: سال ۲۰۱۶ در هشت کارگروه تخصصی و ارائه ۲۸ مقاله

سومین کنفرانسس: سال ۲۰۱۷ در نـه کارگروه تخصصی و ارائه ۲۷ مقاله

چهارمیــن کنفرانــس: ســال ۲۰۱۸ در نــه کارگـروه تخصصــی و ۲۹ مقالـه

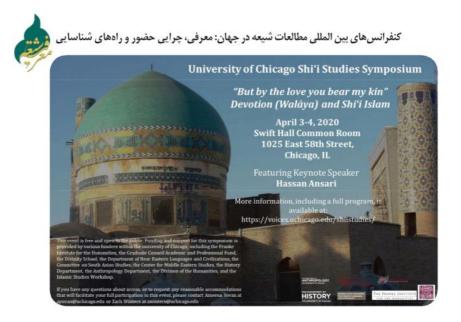
پنجمین کنفرانیس: سال ۲۰۱۹ در نه کارگروه تخصصی و ۲۹ مقاله

ششمین کنفرانس': سال ۲۰۲۱ در شش کارگروه تخصصی و ارائه ۲۱ مقاله به صورت آنلاین در فضای مجازی

ثبت نام و ارائه مقاله در این کنفرانس رایگان است و همه علاقهمندان بدون هیچ محدودیتی می توانند در آن ثبت مقاله داشته و در صورت پذیرش شرکت کنند.

> . ۱. در سال ۲۰۲۰ به دلیل شیوع ویروس کووید ۱۹ کنفرانس برگزار نشد.

> > فصل: امہ علمے سال اول، شمارة اول. تابستان ۱۹۰۰ Vol. 1, Summer 2021, No 1

سمپوزیوم مطالعات شیعه دانشگاه شیکاگو^۱

سـمپوزيوم مطالعـات شـيعه دانشـگاه

شيكاكوبا هدف ايجاد بحثهايمي

تحقیقاتی در مورد شیعه در سال ۲۰۱۰

آغاز به کار کرد. این سمیوزیوم با

شركت محققان و اساتيد شيعه شناسي

در سالهای ۲۰۱۴، ۲۰۱۵، ۲۰۱۸ برگزار شد و کنفرانس سال ۲۰۲۰

زبان ها و تمدن های خاور نزدیک دانشگاه شیکاگو برگزار کننده اصلی ایسن برنامه است و بر طبق اعلام وبسایت سمپوزیوم شش سازمان، دانشگاه شیکاگو را برای انجام ایس سمپوزیوم حمایت مالی میکنند.

2. https://voices.uchicago.edu/ shiistudies/2020/03/10/postponed-2020-shii-studies-symposium/

^{3.} The Shi'i Studies Symposium is supported by the generosity of the Center for Middle Eastern Studies, the Franke Institute for Humanities, the University of Chicago Graduate Council, the Department of Near Eastern Language and Civilization, the Department of History, and the Department of Anthropology at the University of Chicago. (https://nelc.uchicago.edu/uchicago-shii-studies-symposium)

که قىرار بىود در آوريىل ۲۰۲۰ بر گىزار شود به دليىل شيوع ويىروس كرونا به تاريخ نامعلومى به تعويق افتاد.^۲ بخش

^{1.} University of Chicago Shi'i Studies Symposium

فيشق

آدموند هایس، حسن انصاری، لیاقت محور "هویت فرقه گرایسی و تشکیل تکیم، نبیل حسین، مشعل سیف، جامعه در اسلام^{۳۵} برگزار شد و پیمان اسحاقی، پائول واکر، سامر موضوع کنفرانس به تعویقافتاده طرابلسی، طاهره قطبالدین، روله سال ۲۰۲۰ "ولایت و اسلام شیعی^۳ ایساب، نجم حیدر، الویر کوربوز، بود. ضمن این که جدا از دوره های ادیث زانتو، مریم مؤذن، ابوحسن علی، الیزابت بیشاپ، احمد الشمسی، کارگاه ها و کارگروه های دیگری نیز زاکری هیرن و سجاد ریضوی دهان دوره های مختلف این سمپوزیوم نشان

ارسال مقاله و شرکت در ایس این سمپوزیوم از سال ۲۰۱۰ شروع به سمپوزیوم رایگان است و ثبت نام چاپ مجله تخصصی در ایس زمینه برای عموم آزاد است. برای برخی از کردند که مقالات ارائه شده در شرکت کنندگان حمایت مالی هم در کنفرانس را هم در همین نشریه منتشر نظر گرفته می شود.

کنفرانس مطالعات خوجه^۷ شیعیان خوجه از گروههای مهم شیعی هستند که در دهههای اخیر نقش پررنگی در فضای تبلیغی و رسانهای و تشکیلاتی شیعیان ایف

7. Khoja Studies Conference

1. https://web.archive.org/ web/20170723060706mp_/http://shii-studies-sites.uchicago.edu/page/past-events 2. 2014 Shi'i Studies Symposium, "Rea-

کنفرانیس سال ۲۰۱۴ با محبور

"عقبل و باطنی گرایسی "، سیال ۲۰۱۵

با عنوان "مرجعيت عملي ائمه و

وکلای آنان"، سال ۲۰۱۷ با موضوع

"شیعه و حکومت"، سال ۲۰۱۸ سا

از اهميت ايس كنفرانس دارد.

مي کنند.

son and Esotericism" 3. 2015 Shi'i Studies Symposium, «The Practical Authority of the Imams and their Representatives https://web.archive. org/web/20170723060706mp_/http:// shii-studies-sites.uchicago.edu/page/pastevents

4. 2017 - Shi'ism and Governance https:// themaydan.com/event/uchicago-shii-

studies-group-symposium-cfp-shiismgovernance-may-122017--13-chicagodeadline-february-242017-/

^{5. 2018 -} UChicago Shi'i Studies Group Symposium: Sectarian Identity and Community Formation in Islam https:// web.archive.org/web/20181114115425/ https://shii-studies-sites.uchicago.edu/ 6. 2020 – "But by the love you bear my kin" Devotion (Walāya) and Shi'i Islam https://voices.uchicago.edu/ shiistudies/32-/

دانشگاه بمبئی بر گزار کننده اصلی این کنفرانس است و فدراسیون جهانی جماعات شیعه خوجه اثناعشری'، دانشگاه بین المللی فلوریدا، مدرسه مطالعات پیشرفته در علوم اجتماعی (پاریس) در بر گزاری کنفرانس با این دانشگاه همکاری میکنند. کردهاند. براکندگی مردمان خوجه در سطح جهان در کنار هویت تشکیلاتی آنان از ویژگی های خاص آنان است. کنفرانس مطالعات خوجه برای بحث در مورد روند پیشرفت هویت خوجه در قرون پیشین در جوامع جنوب آسیا، شرق آفریقا، اروپای غربی و آمریکای شمالی برنامهریزی شده است. برگزارکنندگان این همایش از دل مقالات و تحقیقات محققان به دنبال پیدا کردن ریشه های خوجه برای بازیابی بخش های پنهان هویتی خوجه بودهاند و تاکنون دو همایش در سال های ۲۰۱۶ و ۲۰۱۹ برگزار

- 1. The World Federation of KSIMC
- 2. Florida International University

3. L'Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales

4. http://www.khojastudies.org/

هیات علمی این کنفرانس متشکل از آقایان مایکل بویوین، حسنین والجی، اقبال اختر، کمیل راجانی و خانم اورواشی مانوپراساد پاندیا است و شخصیتهای برجستهای از جماعت خوجه در دو کنفرانس برگزار شده به سخنرانی و ارائه مقاله پرداختهاند.

فصل: امہ علمے سال اول، شمارۂ اول، تابستان ۱۴۰۰ Vol. 1, Summer 2021, No 1 ۵٨

Quick Notes Page 9

کنفرانس اول با محور "هویتهای دینی در شکل دهی حافظه تاریخی مشترک خوجه" در تاریخ ۱۵ و ۱۶ دسامبر ۲۰۱۶ در مرکز مطالعات هند و جنوب آسیا در شهر پاریس برگزار شد. کنفرانس دوم با موضوع "به دنبال راه: تاریخنویسی در میان ادیان هند" در سال ۲۰۱۹ برگزار شد که خروجی آن در قالب یک کتاب دوجلدی منتشر شده است.^۲

2. Second Conference – 2019: Theme: FOLLOWING 'THE WAY': HISTORICIZING THE INTERSPACE AMONG INDIC RELI-GIONS

3. http://www.khojastudies.org/

^{1.} First Conference – 2016: Theme: Religious identities in the construction of communal Khōjā historical memory

. چرایی حضور و راههای شناسایی کنفرانسهای معتبر

سالانه کنفرانس های متعددی در موضوع مطالعات اسلامی/شیعی و مطالعات علوم انسانی در سطح دنیا برگزار میشود. تعداد این کنفرانس،ها و تنوع موضوعات آن،ها بسیار زیاد است. در سالهای اخیر در میان یژوهشگران حوزوی و دانشگاهی تمایل به شرکت و ارائه مقاله در کنفرانس های علمی بين المللي فزوني يافته است، على الخصوص محققان و اساتیدی که توانایی نگارش و ارائه محتواي علمي به زبان هاي زنده دنيا را دارا هستند تمایل بیشتری به حضور در این محافل علمي از خود بروز ميدهند. زين رو ضروری است که ابعاد مختلف حضور در اين محافل تبيين شده و الزامات شركت در آن و نکاتي که دانستن و توجه به آنها براي پژوهشگران علاقهمند ضروری است بیان شود.

معرفت شیعه در کنار معرفی کنفرانس های برتر و معتبر مطالعات شیعه سعی بر آن دارد که سرفصل های مهم این الزامات را برای پژوهشگران ارائه کند که شامل موارد زیر خواهد بود:

الف) چرایی شرکت در کنفرانس،های علمی

ب) شیوه شناسایی کنفرانسهای معتبر علمی و تعیین اعتبار علمی آنها

> فصل: امہ علمے سال اول شمارہ اول: تابستان ۱۹۰۰ Vol. 1, Summer 2021, No 1

ج) نکات مهم برای ارائه مقاله در کنفرانس

د) نکات مهم در ایجاد ارتباط با اساتید، پژوهشگران وبرگزارکنندگان

چرا در کنفرانس شرکت کنیم؟ شرکت در کنفرانس ها و ارائه مقاله فواید بسیاری برای شرکت کننده ها دربرخواهد داشت. برخی از این نتایج عبارت است از:

 ۱. ارائه مقاله و ارائه تواناییهای علمی خود به اساتید و پژوهشگرانی که در موضوع مشتر ک در حال پژوهش هستند و دریافت نظرات و بازخوردهای آنها.

۲. آشــنایی بــا آخریــن تحقیقــات صورتگرفتــه در زمینــه موضوعــات مــورد علاقــه.

۳. آشنایی چهره به چهره با افرادی که در رشته مورد علاقه کار میکنند. در صورتی که بتوان با ایجاد روابط و گفتوگوهای علمی در زمان برگزاری کنفرانس این ارتباط را عمیق تر کرد، اعتماد و اعتبار پژوهش ارائه شده نیز افزون خواهد شد.

۴. اثرگذاری علمی که از دل ارتباطات دوستانه علمی شکل می گیرد

۵. یافتن مسیرهایی برای تعریف همکاری مشترک

۶. یافتن سوژهها و ایدههای پژوهشی خوب برگرفته از مقالات و مباحثات در

کنفرانس های بین المللی مطالعات شیعه در جهان: معرفی، چرایی حضور و راه های شناسایی

جلسات همایش ها؛ با عنایت به این نکته که شرکت کنندگان در کنفرانس ها از مراکز علمی و حتی مناطق جغرافیایی متنوعی گرد هم آمده و طبیعتاً زمینههای علمی متفاوتی دارند.

چه کنفرانسی معتبر است؟

تکثر و تنوع فراخوان مقالاتی که روزانه در میان اهل تحقیق منتشر میشود بعضاً موجب سردرگمی برخی محققان میشود. اما براستی آیا این همه کنفرانسی که در فضای مطالعات اسلامی/علوم انسانی برگزار میشود به معنای گسترش فضای علمی در این حوزههاست؟ آیا می توان همه آنها را به معنای واقعی کلمه «کنفرانس علمی»نامید؟

متأسفانه بسیاری از این کنفرانس ها با انگیزهای عمدتاً مالی برگزار میشود و شرکت در آنها اتلاف وقت و هزینه است و خروجی علمی قابل توجهی هم برای شرکت کننده در پی نخواهد داشت. با علم به این حقیقت، لازم می آید کنفرانس های معتبر و اصیل را بشناسیم و بر روی آنها وقت و انرژی صرف کنیم.

برای شناسایی کنفرانس های معتبر و خوب، برگزارکننده اصلی کنفرانس، اهداف کنفرانس و موضوع آن را به طور دقیق بررسی کنیم و برای دستیابی به این هدف توجه به نکات زیر ضروری است:

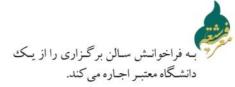
الف. بسیاری از کنفرانسها توسط دپارتمانها یا مراکز تابعه دانشگاهها برگزار میشود. هر چه دانشگاه اصلی معتبرتر و دارای رنکینگ علمی بالاتری باشد، کنفرانس معتبرتر است. سایت اصلی دانشگاه را چک کنید. اگر فراخوان همایش در سایت دانشگاه هم درج شده باشد، نشان از اعتبار و وثاقت بیشتر همایش دارد.

ب. هیأت علمی (board) و نفرات کلیدی (Conveners/key figures) همایش را شناسایی کنید. جستجو کنید که آیا این افراد از نظر علمی شناخته شده و معتبر هستند؛ و آیا در موضوع همایش، به عنوان محققان و اساتید بر جسته ای شناخته می شوند؟

ج. قدمت کنفرانس لزوماً به معنای اعتبار کنفرانس نیست. اما هر چه قدمت بالاتر باشد، نشان از توجه بیشتر بر گزار کنندگان به موضوع همایش و دغدغه آنان نسبت به آن مسئله دارد.

د. محل بر گزاری همایش مهم است. اما باید دقت شود که محل بر گزاری متعلق به خود بر گزارکننده باشد. برای مثال آکسفورد یک شهر دانشگاهی در حومه لندن است، ولی کنفرانسی که در این شهر بر گزار می شود، لزوماً کنفرانس دانشگاه آکسفورد نیست. حتی اگر محل بر گزاری کنفرانس، خود دانشگاه آکسفورد هم باشد به معنای اعتبار کنفرانس نیست، چون گاهی بر گزارکننده، برای جذابیت بخشی

فصل نامہ علمے سال اول : شمارة اول : تابستان ۲۹۰ Vol. 1, Summer 2021, No 1

هـ برخی همایش ها در فراخوان خود، نشریهای که مقالات برگزیده را هم منتشر میکند مشخص میکنند. هر چه اعتبار نشریهای که مقالات را چاپ میکند بالاتر باشدنشان از اعتبار بالاتر کنفرانس است.

و. میزان وسعت و ضیق موضوع مهم است. انتخاب موضوعات محدودتر و جزیی تر برای کنفرانس می تواند نشان دهنده دقت بالاتر بر گزار کنندگان و استفاده بهتر از خروجی ها و نتایج علمی کنفرانس باشد. بسیاری از کنفرانس هایی که با عناوین بسیار کلی (همچون کنفرانس علوم انسانی) بر گزار می شوند با اهداف تجاری بر گزار می شوند.

ز. در هر موضوعی که همایش برگزار میشود باید نظر کارشناسان آن موضوع را جویا شد. کنفرانسهایی که در بین متخصصین آن رشته مورد توجه قرار میگیرندمهمتر ومعتبرتر به شمار میآیند.

ح. موضوع خوب برای یک همایش موضوعی است که مسئله باشد، نیاز به کار در آن وجود داشته باشد و خلأ محتوایی در آن احساس شود، کمتر کار شده باشد، و از همه مهم تر برای متخصصین جذابیت داشته باشد.

ط. سابقه کنفرانس را بررسی کنید. سخنرانان پیشین و ارائهدهندگان مقالات را پیدا کنید و ببینید که آیا افراد شاخص در موضوع کنفرانس در سالهای قبل به این همایش توجه کردهاند؟ آیا حاضر به ارائه مقاله و سخنرانی در آن شدهاند؟

ی. دریافت هزینه برای شرکت در کنفرانس یا ارائه مقاله از سوی برگزارکننده لزوماً به معنای اعتبار کم آن نیست، چون برگزاری همایش هزینه دارد و همه مراکز علمی حامی مالی ندارند. اما بهعکس، کنفرانس هایی که بدون دریافت هزینه مقالات را پذیرش میکنند گزینههای جذاب تری برای محققان هستند.

ک.مسئله فوقالذکر در مورد کمک مالی هم صادق است. کنفرانس های معدودی هستند که نه تنها هزینه ای دریافت نمی کنند، بلکه به شرکت کنندگان کمک مالی هم پرداخت می کنند. این مسئله می تواند نشانه خوبی برای غیر تجاری بودن همایش باشد.

در شماره بعدی، افزون بر معرفی برخی دیگر از مهمترین کنفرانسهای مطالعات شیعه، به الزامات حضور در کنفرانسهای بینالمللی و بیان نکات بسیار مهم در رابطه با چگونگی ارائه مقاله و سخنرانی و شیوه ارتباط با شرکتکنندگان و اساتید خواهیم پرداخت.

> فصل: اممعلمے سال اول، شمارة اول. تابستان ۲۴۰۰ Vol. 1, Summer 2021, No 1